

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

XXVIII. De electione spirituali, quantique ea sit momenti, & aliqua suggeruntur eius bene fructuoseq[ue] habendæ memoria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

fuit ante, & adeo in via Domini non progrediatur, vt potius retrocedat. Adeo vt aut ad vterius tendendum animetur, aut saltem magna sui id quod sibi in perfectione deest, confusione suppleat. Quamobrem magni semper emolumenti & profectus occasio id esse solet, eo praesertim tempore, quo quis Exercitia obit.

CAPVT XXVIII.

De lectione spirituali, quantique ea sit momenti, & aliqua suggeruntur eius bene fructuoseque habenda media.

LECTIO orationis soror est, magnaque eiusdem adiutoria & subsidium. Vnde Timotheo suo suadet Apostolus Paulus, *priori ad Timotheum quarto, versiculo decimotertio*, eivt attenderet: *Attende lectioni*. Tam porro spiritualis haec lectio necessaria est ei, cui Deo seruire propositum est, vt Athanasius in quadam ad Monachos exhortatione dicat, *Sine loquendi studio neminem ad Deum intentum videas*; quod qui intermitteret, statim in suo profectu deficere ac retrocedere comperietur. Quare Diuus Hieronymus epistola ad Eustochium virginem, sacram hanc lectionem etiam atque etiam illi commendat: *Tenenti, inquit, codicem somnus obrepit, & cadentem faciem pagina sancta suscipiat*: Quin adeo sancti omnes mirum in modum spirituales hanc lectionem commendant. Quorum vero ea commodorum sit procreatrix, quotidiana satis nos docet experientia: cum omnes historiae illustribus, quas eius adminiculo Deus est operatus, conuersationibus sint refertae.

Quoniam vero lectio haec tam necessaria & potens est ad in spiritu proficiendum ratio, hinc ipsi Religionum sacra-

rum institutores, partim Apostoli doctrina, partim autoritate & experientia sanctorum nixi, in suis Regulis statuerunt, vt quotquot suum institutum profiterentur, quotidie spirituali lectioni insisterent. Sic Humberto teste Sanctus Benedictus quotidie praestitutum aliquod lectioni huic in suis Monasteriis tempus esse voluit; adhuc, vt tempore illo duo de senioribus monachis domum totam obirent, inspecturi num quis lectionem hanc aut ipse omitteret, aut vt ab alio eadem omitteretur, in causa esset. Vnde manifeste patet quo illam ipse loco haberet: simul etiam per transennam notandum, quam sint visitationes illae, quae quotidie in domibus nostris eo tempore quo spiritualibus exercitiis vacatur, peragi solent, in veterum Sanctorum doctrina ac praxi fundatae. Qui porro in hoc deliquisset, cum prima ac secunda vice leniter blandique corripit sanctus ille Patriarcha volebat; sed si deinde non respiceret, tertia vice ita castigari, vt exemplo illius caeteri metuentes a simili sibi delicto cauerent.

In Societate vero ad hanc spirituales lectionem singulari quadam regula obstricti sumus, quae iubet: *Singuli praestitutum sibi tempus sua conscientia bis quotidie examinanda, orationi, meditationi, lectioni, que impendant cum omni diligentia in Domino*. Ipse etiam superior domus ac rerum spiritualium praefectus curare iubentur, vt singuli quotidie aliquod lectioni praestitutum tempus impendant.

Et generaliter, quicumque virtutis ac perfectionis studio intendunt, medium hoc indies in spirituali aliquo libro legendi vsurpare vt saluberrimum conuenuerunt; hinc, vt omnes id maiori cum fructu peragant, aliqua hic adferemus, quae ad bene ipsam obeundum auxilio esse & vsui poterunt.

Sanctus Ambrosius exhortando nos, vt quodcumque possumus, tempus orationi ac lectioni spirituali dedicemus, ait, *Cur non illa tempora, quibus ad*

legandi

Lectio spiritualis quotidie vsurpada.

Ecclesia vacas, lectioni impendas? Cur non Christum reuisas, Christum alloquaris, Christum audias? Nam illum, inquit, alloquimur, cum oramus, illum audimus, cum diuina legimus oracula. Hæc igitur sit prima fructus è lectione spirituali colligend ratio, vt scilicet ipsi nobis persuadeamus, nobiscum Deum quodammodo colloqui, & nobis ea quæ è libro legimus, dictare.

Hoc quoque medium notat Augustinus, dum ait; Ita Scripturas sanctas lege, vt semper memineris Dei illa verba esse, qui legem suam non solum sciri, sed etiam impleri iubet. Quin & aliam ipse considerationem, eamque & bonam & deuotam imprimis ad hoc producit: Diuina Scriptura quasi litera de patria nostra sunt. Vis, inquit scire, quo sacra Scriptura legenda sit modo? Non secus ac litteræ, quæ nobis de patria nostra allatæ sint, è quibus discamus quid in cælo, patria nostra, in qua patres, fratres, amici, noti ac familiares nostri agunt, & ad quam incessanter aspiramus & anhelamus, geratur.

De eadem re loquens Sanctus Gregorius ait nos, dum Sacram Scripturam (idem quoque de alia qualibet lectione spirituali intelligendum) legimus, animæ oculis quoddam velut speculum obicere, vt in eo quales interius simus; perspiciamus. Hic siquidem cognoscimus & videmus omne quod habemus tum bonum, tum malum: deinde quantum in via Spiritus progrediamur, quam etiam procul adhuc à perfectionis meta absumus. In iis interdum mirabilia sanctorum gesta & opera referuntur, vt iis lectis ad eorum imitationem prouocemur, & ne, visis illustribus illorum victoriis ac triumphis in tentationibus ac laboribus fracti debilitatique fatiscamus.

Alias ibi non solum virtutes ipsorum, sed & graues lapsus enarrantur, Rodriguez exercit. pars 1.

vt in illis, quid nobis imitandum, in his vero quid cauendum ac metuendum sit, videamus. Sic in sacris litteris alias nobis in exemplum proponitur Iob, spumæ instar, allisione & in medio tentationum exerefcens; alias vero Dauid, qui cisdem ingruentibus distulxit ac dilapsus est. vt ille nos tribulationibus obrutos animet, & in spem erigat; hic vero in summa prosperitate & consolationibus humilia nos sapere, timere, ac nunquam de nobis ipsis præsumere aut confidere, sed magna cum circumspectione & cautela in omnibus ambulare doceat.

Vnde bene Augustinus: Optime, inquit, vt res lectione diuina, si eam tibi adhibeas speculi vice, vt ibi velut ad imaginem suam anima respiciat, & vel fœda quaque corrigat, quæ ibi reprehenduntur, vel pulchraplus ornet, & iis, quæ ibi leget exemplis & virtutibus sese condecoret.

Vt autem in singulari ad modum hac in re seruandum veniamus, nozemus oportet quod hæc lectio in vtilitatem cedat, eam nec festinatam, nec præcipitaram (vti historiam aliquam legere solemus) sed maxime distinctam & attentam esse debere. Nam sicut pluuia præceps & nimbus vehementior terram non penetrat, nec fertilem reddit, sed lenis & rarior; ita, vt lectio in cor ingrediat & amplius penetret, necesse est eam distincte, interrupte, & cum maturatione quadam rei lectæ excussione fieri. Bonum ergo & consultum est, vt, cum in piuum aliquem locum incidimus, in eo paulo diutius hærentes subsistamus, & veluti stationem quandam figamus, tum lecta ruminando, tum per ea voluntatem mouere & conecitare procurando, eo plane modo, quo id in meditatione fit quod etsi in meditatione fiat diutius ac productius, in qua nimirum rebus cogitatis amplius inhæretur, eæ ruminantur, & velut digeruntur; aliquo tamen modo

virtutes nos erudiunt.

Epist. 143. ad Demetriadem virginem.

Lectio non sit festina.

Gallibibentes legenti imitandi.

Ee id et.

id etiam in lectione spiritali obseruandum est.

Bernardus Ep. seu tract. ad frat. de monte Dei. Et in spec. mon. S. Ephrem. ser. 7. Chryf. hom. 29. sup. Gen. Aug. ser. 38. ad frat. in Erano.

Atque id fieri suadent sancti, docentque in lectione spiritali imitari nos debere bibentem gallinam: hæc namque cum aquæ paucillū bibit, statim caput sustollit; dein rursus aliquantum fumens, rursus caput eleuat.

E quo ad oculum patet, quis orationis & lectionis sit consensus, quam vna alteri subueniat: in tantum quidem, vt dum aliquem primo sensim ad orationem mentalem frequentandam inducere, & in hoc paulatim ac pedetentim procedere volumus (ita scilicet id exigente hominis dispositione) ei ante omnia consulamus, vt libros quosdam spiritalia legat, & in hac lectione aliquas stationes & velut pausas, eo quo diximus modo, faciat: quia sæpe per hanc Dominus viam hominem ad orationis exercitium solet conducere. Quin imo solemus nonnullis, quando orationem facere nesciunt, ac nihil boni in ea sibi facere posse videntur, consulere, vt aliquem librum pium in manus sumant, & orationem cum lectione coniungant; aliquid scilicet à libro legant, & mox illud meditentur & super eo orationem instituant, deinde rursus ad lectionem redeundo, paululum à libro suo legant, vt ante.

Lectione orationem iuuat.

Hoc namque pacto intellectus cum verbis lectis sic adhærescit, non tam libere potest se in diuersas imaginationes & alienas cogitationes diffundere, vt dum effusus habentis liber & dissolutus est. Adeo vt & in lectione orationem nobis instituere liceat.

Hinc tanti lectionem spiritali sancti Patres faciunt, vt easdem pene in ipsam, quas in orationem, laudes & præconia effundant. Docent namque ipsam esse spiritali animæ cibum esse quæ eam corroberet, & aduersus tentationes constantem reddat; quæ bonas sanctasque cogitationes, ac desideria cæle-

Eadem enim lectionis & orationis.

stia in ea progignat; quæ intellectum nostrum illuminet; quæ voluntatem inflamet & accendat; quæ sæculi tristitias auferat; quæ veram, spiritualem, ac secundum Deum lætitiā in animo producat, aliosque id genus effectus causetur.

Aliud ad lectionem spiritali fructum capiendum monitum dat Sanctus Bernardus, dicens, *Si ad legendum accedas, non tam quæras scientiam, quam saporem & gustum voluntatis nam sola intellectus scientia aridum quid est, nisi voluntati ea applicetur, vt per eam scilicet affectus foueatur, & deuotio animi conseruetur, vt pote quæ lectionem & succidam ac fructuosam reddit, & eiusdem finis est. Est hoc in primis notandum: magna quippe est inter lectionem quæ pure tantum, ad sciendum & eam quæ ad in spiritu proficiendum suscipitur; inter eum quam propter alios, & eam quam propter se quis instituit, differentia. Primum namque quoddam velut studium est, alterum lectio spiritalis. Quocirca si, dum legis, id spectas vt aliquid vel tibi addiscas, vel notes quod postea aliis prædices & denunties; erit hoc non nisi ceu quoddam studium propter alios institutum; non autem spiritalis lectio, ad tui virtus profectum suscepta. Alia ad id tempora sua commoda non desunt: Ecclesiastic. tertio, versiculo primo: *Nam omnia tempora habent*, tempus porro lectionis spiritalis non est ad hoc, sed ad illud quod diximus, institutum.*

Eadem de causa commendant hoc loco etiam Patres, vt non multa eodem tempore legantur, nec multa simul paginæ obiter percurrantur, ne spiritus prolixâ lectione defatigetur potius quam recreetur.

Quod & nouum documentum est, ac bonum & necessarium in primis nonnullis, qui omnem in eo felicitatem suam collocare videntur, quod multa legant, & multos libros euoluant. Quam-

Leſtio ſacra
cei ignis ac-
ſendit animã.

roget, vbinam hoc incendium & flamma conſiſtat? ac reſpondeat, minime dubitandum eſſe, quin id in ſacris litteris, per quarum lectionem anima in Dei amore incenditur, & ab omnibus vitiis ſuis expurgatur, ſitum ſit. Et ad hoc propoſitum adfert illud, quod duo illi Diſcipuli, quibus in Emaus caſtellum abeuntibus in via Chriſtus in forma & ſpecie peregrini apparuit, & quibuscum eſt ſacra Scriptura multa loquebatur, illo diſparente ad inuicem dixerunt: *Nonne cor noſtrum ardens erat in nobis cum loqueretur in via, & aperiret nobis Scripturas?* Nec non illud Dauidicum: *Eloquia Domini eloquia caſta, argentum igne examinatum.* *Psalmo vndecimo, verſiculo ſeptimo.* Et Sanctus Ambroſius ſacram lectionem eſſe ait ceu animæ vitam, vt pote teſtante id Dominus.

Serm. 3. 55.

Leſtio ſacra
vita anima.

Quod autem inquit ſacrarum litterarum leſtio vita ſit, Ioannis ſexto, verſiculo ſexageſimo quarto. Dominus teſtatur, dicens: *Verba qua ego loſutus ſum vobis, ſpiritus & vita ſunt.* Vt ergo vitam ſpiritualem viuamus, ac ſemper in ſpiritu, atque in amore Dei ardentes & inflammati ambulemus, ſacrae lectioni ſerio nos applicemus, & eo quo diximus modo eam vturpemur.

Lib. 8. Confes.
c. 6.

Multa adferre exempla poſſemus, ad bona & vtilitates magnas, quæ hac ex lectione ſequuntur, adſtruendas; ſed vnum Sancti Auguſtini attuliſſe ſatis erit in præſens, quod etiam ſingularia continet documenta. Refert ergo ſanctus hic Præſul, veniſſe ad ſe quodam die nobilem ex Africa virum, nomine Politianum. Hic ei narrabat quæ paſſim per orbem de Magno Antonio prodigia & mira ſermone omnium ſpangebantur. Addebat inter cætera, ſe, interim dum Imperator Treueris ſpectaculis publicis ſe oblectaret, cum aliis tribus ſociis, Imperatoriam curiam etiam ſectantibus, in hortos suburbanos animi cauſa deambulatum exiſſe, & illorum

duos ab aliis diuulſos, in quendam eremicola caſulam incidiffe, inque calibrum, quo Magni Antonii vita ſcripta continebatur inueniſſe.

Horum alter cum legere in eo inci-peret, illico cor eius ſancto quodam amore cepit inardere, & ſui ipſius per-tæſus, amico ait, Dic mihi, obſecro, quid omnibus illis laboribus noſtris, quos tot annis caſtra Imperatoria ſe-quendo, & toties magno cum vitæ diſ-crimine conſtigendo, ſubimus, ſpecta-mus? Melioremne ſortem nanciſcemur, quam vt in interiorem Imperatoris fa-miliaritatem & amicitiam admittamur? In hoc vero ſtatu quam omnia ſunt tur-binibus, viciffitudini, mutationi, ſummoque periculo obnoxia! Et ad hoc ingens periculum per quam multa variaque pericula peruenitur! Amicus autem Dei ſi voluero, ecce ex hoc eſſe momento poſſum.

Hæc dicens, per nouæ vitæ quam cæperat parturitionem nonnihil turbatus, iterum ſuos ad librum oculos reuoluit, introſumque animo mutatus, rebus mundanis, vt quidem ſtatim videre ſuit, ſerio valedicere propoſuit. Vt enim legere ceſſauit, multisque in corde illius cogitationum fluctibus, in diuerſa pel-lentibus, ad ſpeiſcopulos tolliſſis, & al-tum ſuſpirans, ſocio dixit: Equidem iam totus quietus & tranquilla ſum mente, iam ab omni ſpe noſtra & præ-tenſione animum abrui, ſic Deo ſer-uire plane mecum ſtatui, & iam inde ab hac hora iſthoc in loco harebo. Tu, ſi ſequi piget & imitari, mihi ſal-tem noli obſtaculo eſſe vel aduerſari. Tum alter, tam luculenta affulgentela-boris ſpe, ſe ab eo diuelli, aut eius ſocie-tatem derelinquere poſſe negauit. Quo-re ambo ſufficientibus ſumptibus com-paratis, omnia ſcilicet quæ habebant re-linquendo, ſpirituales vitæ ædificium conſtruere cæperunt, ac Chriſtum nudum nudi ſequi; quin & (quod non minus mi-randum) ſponſas, quibus ambo deſponſi erant,

erant, magna constantia deseruere, quæ pio sponsorum suorum audito proposito, Deo se pariter consecrarunt, virginitatisque votum conceperunt. Hæc de aliis quidem commemorat Augustinus: sed hoc apud eum exemplum tanti fuit roboris, vt statim apud amicorum suorum quempiam, magno animi motu exclamans dixerit: *Quid agimus? quid est hoc? Surgunt indocti, & cœlum rapiunt; & nos cum doctrinis demergimur in profundum.* Rem prosequens Augustinus, hoc in sensu & lancinantis animi motu in vicinum se ait hortum abiisse, & sub ficu quadam prostratum, & lacrymis habenas laxando, magna cum cordis angustia & turbatione dicere cœpisse: *Et tu Domine vsquequo? vsquequo irasceris in finem? nesciet finē ira tua? ne reminiscaris Domine iniquitatum nostrarum antiquarum.* Et hæc verba, *Vsquequo, vsquequo,* nec non, *Cras, cras: quare non hodie? cur non hodie*

fnis turpitudinis mea? Magno quodam pietatis sensu ac motu animi identidem repetenti & ingeminanti vox de cœlo allapta est, clamans, *Tolle lege, tolle lege.* Tunc se de loco, in quo sedebat, surrexisset ad codicem sacrum, quem apud se habebat, in manus accipiendum, vt aliquid in eo legeret. Audiuerat namque, hunc ipsum Antonium, dum casu in templo ex Euangelio audit legi, *Vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni sequere me, & habebis thesaurum in cœlo,* omnibus quas possidebat, facultatibus abdicatis, Christum Iesum sequi proposuisse. Hoc ergo se exemplo, & magis voce audita commotum librum arripuisse, & in eo legisse scribit. Qua in lectione tantam illi Deus Pater luminum lucem infudit, vt omnibus quæ mundi sunt, relictis, totum se illius obsequio manciparit.

S. Antonius & S. Augustinus ex lectione conuersi.

Matt. 19. 21.

* * *

TRACTATUS SEXTVS

De Præsentia Dei.

CAPVT I.

De exercitii huius præstantia, deque magnis qua eodem continentur, bonis.

Quarite Dominum & confirma-
mini: quarite faciem eius semper,
ait Vates Regius. Per faciem
Domini, inquit Augustinus,
ipsa eius intelligitur præsentia: ac conse-
quenter faciem Domini quærere, aliud
non est, quam semper in eius præsentia
ambulare, cor ad ipsum per pium deside-
rium & amorem conuertendo. Hesy-
chius porro in vltima centuria (citatur
hunc quoque S. Bonauentura) ait, sem-

per in hoc præsentia Dei exercitio am-
bulare, esse quodammodo beatitudinem
cœlestem in hac vita auspicare: Sancto-
rum quippe beatitudo in perpetua Dei
visione consistit, nunquam vt eius con-
spectu priuentur. Cum ergo in hac vita
clare & vti reuera est Deum videre non
possimus (quia id beatorum proprium
est) nostro saltem modo, & prout id hu-
mana fragilitas feret, eos imitemur, sem-
per & vbique Deum videre, intueri &

Ee 3 amare